

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสมรรถนะของอาจารย์พยาบาล สํารวจกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พยาบาล และปัจจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประชากรเป็นอาจารย์พยาบาลที่กำลังปฏิบัติงานในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งไม่รวมถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล รวบรวมข้อมูลในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2548 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2549 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นชุดแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดสมรรถนะของอาจารย์พยาบาล สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล แบบสอบถามกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พยาบาล สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะ และแบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พยาบาลสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการพัฒนาสมรรถนะ และได้ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับอาจารย์พยาบาลจำนวน 10 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันกับประชากรในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบวัดสมรรถนะของอาจารย์พยาบาลเท่ากับ 0.87 มีความเป็นปรนัยของแบบสอบถามกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พยาบาล แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พยาบาล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการส่งชุดแบบสอบถามทางไปรษณีย์จำนวน 1,147 ฉบับ ได้รับชุดแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 996 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.84 เป็นชุดแบบสอบถามที่มีความครบสมบูรณ์จำนวน 985 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.90 จากจำนวน 996 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลส่วนบุคคล การรับรู้สมรรถนะของอาจารย์พยาบาล ส่วนกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พยาบาล และปัจจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พยาบาลใช้การแจกแจงความถี่ และร้อยละ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ประชากรมีอายุเฉลี่ย 38.74 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 85.69 มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลก่อนเป็นอาจารย์พยาบาล คิดเป็นร้อยละ 27.01 ระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านการสอนเฉลี่ย 12.60 ปี กลุ่มวิชาภาคทฤษฎีที่สอนมากที่สุดคือ กระบวนวิชาพยาบาลเด็ก ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 34.21 กลุ่มวิชาภาคปฏิบัติที่สอนมากที่สุดคือ กระบวนวิชาพยาบาลเด็ก ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 41.83 และการได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาลและการวิจัย คิดเป็นร้อยละ 43.76

2. ประชากรที่ศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะโดยรวมในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 207.51 ($\sigma = 28.96$) และรายด้านคือ ด้านการสอน มีคะแนนเฉลี่ย 88.86 ($\sigma = 10.44$) ด้านการพัฒนากุศลกรทางการพยาบาล มีคะแนนเฉลี่ย 49.73 ($\sigma = 9.81$) ด้านการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 30.46 ($\sigma = 6.23$) ด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม มีคะแนนเฉลี่ย 20.91 ($\sigma = 4.02$) และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมีคะแนนเฉลี่ย 17.56 ($\sigma = 3.53$) อยู่ในระดับมาก

3. กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พยาบาลที่ถูกระบุจำนวนมากที่สุดมีดังนี้ ด้านการสอน ได้แก่ การได้รับการโอกาสศึกษาต่อร้อยละ 86.40 ด้านการพัฒนากุศลกรทางการพยาบาลได้แก่ การสนับสนุนการค้นคว้าด้วยตนเองในเรื่องการให้ความรู้ร้อยละ 78.38 ด้านการวิจัยได้แก่ การจัดโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยร้อยละ 86.19 ด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคมได้แก่ การเป็นผู้จัดโครงการสนับสนุนการให้ความรู้แก่ชุมชนและสังคมร้อยละ 91.98 และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมได้แก่ การมีส่วนร่วมในชมรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีภายในหน่วยงานร้อยละ 77.36

4. ปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พยาบาลได้แก่ การมีประสบการณ์เหมาะสมตามเกณฑ์ที่จะได้รับการพัฒนาร้อยละ 90.36 นโยบายและแผนของหน่วยงานด้านการพัฒนากุศลกรทั้งระยะสั้นและระยะยาวร้อยละ 65.99 การมีเครื่องคอมพิวเตอร์และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัยร้อยละ 75.74 และการมีงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาผลงานวิจัยเพียงพอในหน่วยงานร้อยละ 65.99 ส่วนปัจจัยอุปสรรคในการพัฒนาสมรรถนะได้แก่ วัสดุอยู่ในช่วงที่ไม่เหมาะสมร้อยละ 13.41 นโยบายการพัฒนากุศลกรที่ไม่ชัดเจนร้อยละ 14.23 การมีเครื่องคอมพิวเตอร์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ล้าสมัยและไม่สะดวกต่อการใช้ร้อยละ 19.51 และความไม่พอเพียงของค่าตอบแทนที่ได้รับร้อยละ 18.29

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การพัฒนาและคงไว้ซึ่งสมรรถนะของอาจารย์พยาบาล มีผลมาจากข้อมูลพื้นฐานของอาจารย์พยาบาลได้แก่ ประสบการณ์ การศึกษาและการได้รับการอบรม ดังนั้น ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร งบประมาณสำหรับการพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจนและสนับสนุนให้อาจารย์พยาบาลได้การศึกษาต่อ การอบรม การศึกษาดูงาน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีสมรรถนะทั้ง 5 ด้านอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านการวิจัย
2. การศึกษาครั้งนี้พบว่า การดำเนินโครงการเพื่อพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พยาบาลจะต้องมีงบประมาณเป็นองค์ประกอบสำคัญ หากไม่มีงบประมาณ การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พยาบาลก็ไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารควรสรรหาแนวทางและจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พยาบาลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
3. การศึกษาครั้งนี้พบว่า เมื่อปัจจัยด้านส่วนบุคคลมีความพร้อมอาจารย์พยาบาลสามารถพัฒนาสมรรถนะของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น หากอาจารย์พยาบาลที่ยังขาดและกรณีที่ยังวุฒิไม่ถึงเกณฑ์ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านอื่นๆ โดยเฉพาะด้านการวิจัย เพื่อการสร้างสรรค์ประสบการณ์และความสามารถที่พึงปรารถนา อาจารย์พยาบาลที่มีวิทยุฒิมากเกินไปควรสนับสนุนด้านอื่นๆ เช่น การสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพ การสร้างมนุษยสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาสมรรถนะของอาจารย์พยาบาลตามการรับรู้ของผู้รับบริการ ผู้บริหาร และนักศึกษา
2. ศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาสมรรถนะกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พยาบาล เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในวางแผนการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พยาบาล
3. ศึกษาสมรรถนะหลักและรองของอาจารย์พยาบาลตามระบบการบริหาร เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน และส่งเสริมสมรรถนะของอาจารย์พยาบาล